

Vad är lärare anställda för att göra?

Wiwi Ahlberg: Mycket av dokumenterandet i skolans värld handlar ytterst om elevernas rättssäkerhet

Jag fick en utskrift från en blogg i mitt fack på skolan. Den som hade skrivit texten var en besviknen och uppgiven lärare som nu efter tio år i yrket bestämt sig för att sluta. Texten handlade om de omständigheter som lett fram till beslutet.

DOKUMENTATION Läraren kände en stark irritation över att han hade tvingats ägna så mycket tid och kraft åt annat än själva "jobbet". Till exempel att dokumentera hur eleverna ligger till inför utvecklingssamtal, att skriva åtgärdsplaner för elever som inte hänger med och att utifrån mål och kriterier planera sin undervisning och dessutom dokumentera detta.

Jag läste texten och blev alltså förundrad. Jag har varit lärare i närmare 30 år och känner mig inte alls irriterad över samma saker som skribenten. Det finns dock massor av annat som kan reta mig; snåla budgetramar, låga löner och utebliven kompetensutveckling till exempel.

Se över dina resurser

Hur man som lärare kan ha problem med att följa de styrdokument som gäller för verksamheten känns mycket märkligt. Jag har då och då stött på liknande resonemang när jag har hållit utbildningar för lärare. Ibland är synpunkterna helt berättigade, arbetstiden räcker inte alltid till för de uppgifter man förväntas göra. Man kan känna sig klämd mellan vad man själv anser att man bör göra för att upprätthålla en god kvalitet i sitt arbete och vad tiden medger.

Men som bekant är det arbetsgivaren som leder och fördelar arbetet, så om rektor anser att det räcker med t.ex. tre timmar/vecka för lektions-

FOTO: WIWI AHLBERG. PERSONERNA PÅ BILDEN HAR EJ KOPPLING TILL ARTIKELN.

"Om man inte anser att dokumentation hör till yrket bör man ägna sig åt något annat."

förberedelser så är det den tid man har betalt för att använda. Använder man mer tid än det arbetar man helt enkelt gratis!

Alla lärare förutsätts också ständigt arbeta med skolutveckling i olika former. Det kan innebära att man t.ex. testar nya former för bedömning. Men många lärare väljer att hålla fast vid sina gamla rutiner samtidigt som de provar nya. Det betendet medför ofta "gratisarbete". Som rutinerad lärare anser jag att man ska kunna hushålla med sig själv som resurs. Man kanske inte måste ha tre prov (som mäter samma förmågor) per kurs, eftersom det finns andra, mindre resurskrävande sätt att bedöma elevernas kunskapsutveckling på.

Läraryrkets kärna

– Vi hinner inte göra det vi är anställda för, utan ska bara hålla på med annat, kan en del utropa. Den fråga jag då brukar ställa är: – Vad är lärare anställda för att göra, d.v.s. vilka olika komponenter kan sägas utgöra

yrkets kärna?

En viktig del är naturligtvis att planera sin undervisning i enlighet med de mål som finns i läroplan och kursplaner. En annan är att följa varje elevs kunskapsutveckling. Självklart måste detta dokumenteras. Det är orimligt att varje lärare ska hålla allt i huvudet! Som lärare på gymnasiet kan man ha över 100 elever att sätta betyg på.

En annan aspekt är ifall man som lärare slutar sitt uppdrag innan betygen är satta. Hur ska någon annan kunna ta över ifall ingen dokumentation finns? Som tur är så finns det regelverk inom de flesta yrken där man arbetar med människor. Jag tror att bloggaren själv skulle bli ganska oroad ifall hans läkare/tandläkare struntade i att föra journal.

Vi som skriver läromedel kanske mycket hellre skulle vilja skriva lite om vad som helst än att slaviskt följa läroplaner och kursplaner. Men hur skulle det fungera?

Mycket av dokumenterandet

i skolans värld handlar ytterst om elevernas rättssäkerhet. När det gäller betygssättning är det den enda myndighetsutövning i riket som saknar överprövningsmöjlighet. Skulle eleverna ha rätt att överklaga sina betyg så kanske kraven på dokumentation skulle kännas mer angelägna för läraren själv. Men så är det inte nu, vilket ändå innebär att alla lärare måste vara noggranna med dessa för eleverna viktiga handlingar.

Om man inte anser att detta hör till yrket bör man ägna sig åt något annat, kanske bli stå-upp-komiker eller ha en enmanscirkus? Jag förstår inte riktigt hur man kan ha varit lärare i 10 år utan att ha förstått vad jobbet går ut på. Det är konstigt att inte problemet uppmärksammats av skolledare och kolleger. Eller är det kanske det som har skett och som har lett fram till beslutet att sluta?

Wiwi Ahlberg

Lärare och utvecklingskonsult
Styreseledamot SLFF